

Антонавіча: «Як будзем жыць далей? Усё заціхла, усё нашае роднае беларускае ў павалоцы густога і непрагляднага туману...». Мякка ўсміхнуўшыся, Алёг Лойка адказаў так: «Усё будзе добра. І мова наша абавязкова будзе жыць. А туман... Туман заўсёды бывае перад добрым, цёплым і сонечным днём. Днём, калі лёгка дыхаецца, калі чысцее і святлее зямля!...».

Бібліяграфічныя спасылкі

1. Лойка, А. Дрэва жыцця: кн. аднаго лёсу / А. Лойка. – Слонім: ГАУПП «Слонім. друкарня», 2004. – 623 с.
2. Лойка, А. Калі ў дарозе ты...: выбр. / А. Лойка. – Мінск: Беларусь, 1971. – 221 с.
3. Лойка, А. Кельты не ўміраюць...: амаль дэтэктыўная паэма-аповесць / А. Лойка // Маладосць. – 1997. – № 2. – С. 35–99.

УДК 80:378.4(476-25):821.161.3

«АЛЕ СЛОЎ БРАТЭРСТВА, РОЎНАСЦЬ, ВОЛЯ З ПАМЯЦІ НЕ СПІШАШ У ТЫРАЖ»: ФІЛФАК БДУ І СЛАВУТАЕ «ФІЛАЛАГІЧНАЕ ПАКАЛЕННЕ»

С. У. Шапран

*Мінск, Рэспубліка Беларусь
sergej.shapran@gmail.com*

У артыкуле апавядаецца пра маладых беларускіх літаратараў, якія ў 1954 г. прыйшлі на філалагічны факультэт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта і пазней атрымалі найменне «філалагічнае пакаленне».

Ключавыя словы: філфак БДУ; «філалагічнае пакаленне»; беларуская літаратура; беларуская паэзія; Таццяна Арлова; Рыгор Барадулін; Сымон Блатун; Генадзь Бураўкін; Мікола Гіль; Васіль Зуёнак; Міхась Ларчанка; Міхась Стральцоў; Ала Сямёнава.

“BUT THE WORDS BROTHERHOOD, EQUALITY, FREEDOMFROM MEMORY DON’T SLEEP IN CIRCULATION”: PHILOLOGICAL FACULTY BSU AND FAMOUS “PHILOLOGICAL GENERATION”

S. V. Shapran

*Minsk, Republic of Belarus
sergej.shapran@gmail.com*

The article speaks about young belarusian writers, who came to the philological faculty of the Belarusian State University in 1954 and who later received the name of the “philological generation”.

Key words: philological faculty BSU; «philological generation»; belarusian literature; belarusian poetry; Tatiana Arlova; Ryhor Baradulin; Symon Blatun; Hienadz Buraukin; Mikola Gil; Vasil Zuenak; Michas Larchanka; Michas Stralcou; Ala Syamyonava.

«Калі-небудзь хто-небудзь напіша пра парў, калі ў нашым сталічным універсітэце на адным курсе ці на паралельным (філолагі – журналісты) вучыліся Рыгор Барадулін, Генадзь Бураўкін, Васіль Зуёнак, Юрась Свірка, Сымон Блатун, Таццяна Арлова, Мікола Гіль, Алесь

Станюта», – так пачынаецца эсэ Міхася Стральцова «Ад маладзіка да поўні» пра сябра – паэта Рыгора Барадуліна [9, с. 551], які адзіны сярод названых тут асоб вучыўся на аддзяленні беларускай філалогіі. Усе астатнія, уключаючы самога Стральцова, таксама навучаліся на філалагічным, але – журналістыцы.

Іх сяброўства бярэ адлік з тых самых блаславёных студэнцкіх часоў. Аднак не з адным толькі Міхасём Стральцовым пасябраваў тады першакурснік Рыгор Барадулін, які ад пачатку хінуўся да журналістаў з філфака, «бо тут “пісьменнікаў” было непараўнальна гусцей, чым на ягоным уласна, спецыяльна філалагічным аддзяленні» [9, с. 551].

«Раз ці два, памятаю, зацягнуў мяне Барадулін на літаб’яднанне ў “Чырвонку”, – успамінаў М. Стральцоў. – Там Іван Калеснік ураджаў тым, што быў ужо не толькі пры музе, але і пры пасадзе, што мудрагелістыя паэтычныя ісціны адрасаваў адно нам, жаўтароцікам, таямніча аддалены ад нас дужкамі акуляраў. Раскрыць тые “дужкі” мы, бадай, не адважваліся. Гарачыўся хіба як заўсёды Сымон Блатун: спрачаўся з “мэтрам”, з намі і гнуў нешта сваё. Мне нешта тая навука не далася: перастаў хадзіць. Затое Барадулін пачаў запрашаць у свой студэнцкі пакойчык – чытаў новыя вершы з блакноціка... <...>

Барадулін смакаваў слова. Вычытваў то тое, то другое са свайго заповітнага блакноціка, выпытваў, ці ёсць такое ў маёй магілёўскай гаворцы. Ён хацеў бачыць яго ў мове літаратурнай. Так ён сам не гаварыў, так я здагадваўся.

Калі я ўспомніў аднойчы магілёўскае “пражмо”, уведзенае ў літаратурны слоўнік Аркадзем Куляшовым, ён цікава загаварыў пра слоўнік свайго земляка Петруся Броўкі.

А потым:

- У вас кажуць так: “снег па забарсні”?
- Можа, і кажуць, бо слова “забарсаць” ёсць.
- А слова “аблет”?
- Ёсць! Аблетаваныя дровы, так?

Трохі мітуслівы звычайна, ён увачавідкі спружынеў, націнаўся – увесь адна ўвага. Не раўнууючы дырыжор перад тым, як узмахнуць сваёй таямнічай палачкай.

– Дык выдатна ж, выдатна, стары!

Ягонае круглае вока проста-такі “буксавала” пад узнятым брывом» [9, с. 551–552].

Эсэ датуецца 1984 г. У гэты час Міхась Стральцоў прызнаны беларускі літаратар, пісьменнік еўрапейскай велічыні, як занатое пасля яго смерці Р. Барадулін [2, с. 242]. А ў тую, студэнцкую пару, з якой і пачынаецца наш аповед, Стральцоў не толькі пісаў па-руску – нават у паўсядзённым жыцці па-беларуску практычна не гаварыў. Аднакурснік Мікола Гіль згадваў пра абставіны знаёмства з будучым аўтарам «Загадкі Багдановіча»:

- На экзамены приехал? – пытаўся Стральцоў, тады яшчэ абітурыент.
- Ага.
- А куда поступаешь?
- На филофак, отделение журналистики.
- Ну, даешь, старче! Так и я же на журфак!..
- А ты откуда приехал, что гэтак пытаешься?
- Со Славгорода Могилевской области.
- Дык а ў вас што, не па-беларуску вучылі?
- По-русски, старичок. Всё по-русски, – казаўшы гэта, Стральцоў папрасіў перакласці на рускую мову абзац з падручніка «Эканамічная геаграфія СССР» [7, с. 71].

Як ні парадасальна, але шлях у вялікую літаратуру будучага класіка Міхася Стральцова пачынаўся прыкладна так. Васіль Зуёнак, іншы яго аднакурснік, выказаў здагадку, што Стральцоў, як натура даткліва-паэтычная, апынуўшыся ў беларускім філфакаўскім асяроддзі, «не мог не адчуць няпэўнасці і штучнасці свайго “рускамоўя”». Да таго ж быў яшчэ прыклад беларускай класікі і былі, урэшце, два Максімы – Багдановіч і Гарэцкі. «З Максімамі, найперш, моўчкі вёў размову Міхась, – заключаў В. Зуёнак. – І што ў гэтай цішыні выпявала, мы неўзабаве пабачылі і ў здзіўлёным захапленні ахнулі!..» [7, с. 59–60]. Але ўсё гэта будзе пасля, у тым ліку Міхасём Стральцоў назавецца пазней, а пакуль яшчэ будзе Міхаілам, Мішам. Аднак многае пачнецца менавіта з філфака – тут выпявала і ўваходзіла ў жыццё пакаленне, якое было народжана хрушчоўскай «адлігай» і якое літаратурная крытыка потым назаве «філалагічным». Тут, на філфаку, пісаліся іх першыя кнігі і завязваліся знаёмствы, якія з цягам часу перарасталі ў літаратурныя сяброўства, што доўжылася ўжо да скону.

Вось, да прыкладу, успамін Рыгора Барадуліна: «Першы курс Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя У. І. Леніна. У знакамтай 56-й аўдыторыі была першая агульная лекцыя трох аддзяленняў – беларускага, рускага і журналістыкі філалагічнага факультэта. І мне,

першакурсніку з беларускага аддзялення, супала сесці побач з хударлявым, цыбатым, вастрасным журналістам Генадзем Бураўкіным. З таго часу запомніў яго почырк, хуткі і разборлівы, нервовы і дысцыплінаваны, настойлівы і крыху лірычны сваімі мякка-заостранымі вугламі» [10, с. 332].

Паводле ж успамінаў Таццяны Арловай – прафесара, аднаго з заснавальнікаў беларускай школы тэатральнай крытыкі, а ў 1954-м аднакурсніцы Генадзя Бураўкіна, – будучы знакаміты паэт ужо тады праяўляў лідарскія якасці. Апроч таго, разам са Стральцовым дапамагаў авалодаць беларускай мовай, якую яна, прыехаўшы з Масквы, не тое, што ведала кепска – не ведала абсалютна [8].

Зрэшты, не адной Таццяне Арловай дапамагаў Бураўкін – праз тры гады ён будзе навучаць беларускай мове дзяўчыну-філалагіню Юлію Жадан, што потым стане яго жонкай. Па сведчанні Юліі Якаўлеўны, Бураўкін ужо тады разам з мовай «уліваў» у яе беларушчыну, з чым яна (украінка па паходжанні, якая, прыехаўшы ў Беларусь, не ведала не толькі беларускай, але і рускай мовы) дасюль не сутыкалася [11].

Ён і друкавацца пачаў раней за многіх. Той жа Р. Барадулін згадваў, як яшчэ школьнікам прачытаў у полацкай газеце вершы невядомага яму земляка Генадзя Бураўкіна. І калі пасля сустрэў яго ў 56-й аўдыторыі старога корпуса ўніверсітэта, крадком сачыў за жэстамі і рухамі першага жывога паэта, якога бачыў зблізу [10, с. 332].

Між іншым, менавіта тады, у час вучобы ў БДУ, у Бураўкіна з’явіліся радкі, якім потым зайздросцілі многія паэты: «І не проста ўжо рыпнуў запознены крок, // І дымком пацягнула ад фабрык, – // Гэта рыпнуў Скарыны друкарскі станок, // Гэта пахне друкарскаю фарбай» [5, с. 30]. Радкі з першай бураўкінскай кнігі «Майская просінь», якая нараджалася на вачах у Васіля Зуёнка. «...Я меў шчаслівую магчымасць бачыць, як яна стваралася – па радках, па строфах, па вершах, – успамінаў ён. – Амаль усё дзеелася на маіх вачах. Бо нашы інтэрнацкія ложка патрапілі размясціць нас з Генадзем галава да галавы. Я, здаецца, адчуваў не адно толькі ягонае простае дыханне, але і паэтычнае. Такія моманты часцей прыходзілі ў начной цішыні: чулася, штосьці Генадзь навоабмацка пазначае алоўкам. Але іншы раз і здзівіцца можна было: як ён мог адключыцца, засяродзіцца ў звычайна тлумным, а то і гармідарным інтэрнацкім пакойчыку. Пэўна, пераносіўся ён тым часам у сваё паэтычнае неба. Знешне, аднак, гэта нічым не праяўлялася. Што чулася, што бачылася яму, неўзабаве далятала – часцінкаю таго неба – і да мяне: новымі паэтычнымі радкамі Генадзя. Той нябесны адрас яднаўся з нашым зямным: “Няміга, 21”...

“Няміга, 21” – будынак у старым, ніжнім, горадзе быў адмысловы. Пэўна, належаў ён калісьці нейкаму гандляру: першы паверх займала крама, другі – жылыя пакоі гаспадары. Гэтак датрывала тое і да нашага часу: крама-гастраном – понізу, а паверх – універсітэт шчаслівай статусам “гаспадароў” студэнтаў-першакурснікаў. Да месца ў лепшых, сучаснага ўсталявання, інтэрнатах трэба яшчэ было “даслужыцца”. Але – і за гэта дзякуй! Дзякуй, “Няміга, 21”, бо тут я спаткаўся з Генадзем Бураўкіным. Упершыню. Як і з яго вершамі... Натуральна, як і ён са мной...

І ў мяне цвярдзейшая з пазіцый:
Той, хто ў інтэрнаце не пажыў,
Дык студэнтам – лопні ад амбіцый! –
Хоць лічыцца мог, але не быў.

.....
І ў мяне была такая хата,
Мудрая, як Ньютана біном,
Тут паверх другі быў інтэрнатам,
А на першым тоўкся гастраном.

.....
Камунізм – не лёс у голым полі, –
Абзывай: утопія, міраж,
Але слоў *братэрства, роўнасць, воля*
З памяці не спішаш у тыраж.

Вось таму і слаўлю інтэрнацкі
Дух, што не схіляўся халуём, –
Юны свет, дзе мы жылі па-брацку
І, дасць бог, да скону пражывём!...» [10, с. 118–119, 120].

Ужо тады яны былі не проста студэнтамі – ці не найперш яны былі паэтамі. І калі Бураўкін «напрацоўваў» паэтычны матэрыял для «Майскай просіні», то Барадулін – для «Маладзіка над стэпам» [3]. У абодвух і мянушкі былі паэтычныя. Барадуліна празвалі «кухня Насці» – паводле аднайменнага верша:

Не! Не ўсім надарылася шчасце
Есці боршч, прыгатаваны Насцяй.
Не ўявіць вам, што гэта за боршч!
Хай чатыры порцыі ты знішчыш –
Яшчэ ў місцы выскрабаеш днішча
І абавязкова просіш больш [3, с. 14].

Бураўкіна цвялілі «дарагая нецалаваная» – з-за верша «Зноў пабачыў цябе...», што быў прысвечаны яго сардэчнай прыхільнасці Юліі Жадан:

А сягоння
Зусім няпрошана,
Нечакана, неспадзявана я
Зноў убачыў цябе,
Харошая,
Дарагая,
Нецалаваная [5, с. 38].

А яшчэ хтосьці з жартаўнікоў пусціў па студэнцкім інтэрнаце эпіграму: «Полацкія кветкі, траўкі // Апявае Г. Бураўкін». Аднак Г. Бураўкін не крыўдаваў – ён пісаў з гэтай нагоды: «Я сапраўды люблю не толькі сіваю гісторыю свайго мілага краю, дзе праз тоўшчу гадоў свецяць імёны Сімяона Полацкага, Георгія Скарыны, генерала Кульнёва, не толькі яго партызанскую і нафтабудаўскую справу, я люблю яго задумлівую Дзвіну і чыстую Дрысу, яго сінія азёры і пывучыя бары, яго “кветкі і траўкі”. Мая песня ў даўгу перад ім, краем гордым і прыгожым, краем, дзе я вучыўся любіць і ненавідзець» [6, с. 52].

Гэта была парá іх чалавечага і паэтычнага станаўлення-сталення. Гэтаксама птушкі па восені становяцца на крыло. Але найперш гэта была парá вучобы, якой гэтак прагнула пасляваеннае пакаленне, што, не паспеўшы сесці за школьныя сталы, паспытала і ліхалецце вайны, і беднасць, і голад. Голад у прамым і ў пераносным сэнсах – у тым ліку голад на веды й на кнігі, якія яны, пераважна вясковыя хлапчукі, не читалі ўдосталь, як не бачылі ўволю хлеба. Крытык Ала Сямёнава, якая паступіла на філфак годам пазней, у 1955-м, прыгадвала, што іх alma mater у той час была «Ленінка», сённяшняя Нацыянальная бібліятэка, якая месцілася тады наўскос ад філалагічна-юрыдычнага корпуса і дзе будучыя філолагі «набывалі па праграмах, а больш самапасам, адукацыю» [7, с. 19]. І патрабавалі пры гэтым, як успамінаў В. Зуёнак, вольнага наведвання лекцый – каб мець час усё перачытаць, але дэкан Міхась Ларчанка даводзіў, «што чытаць трэба было ў школе» [7, с. 59]. І толькі Стральцоў выслухоўваў дэкана без асаблівых перацаняў, бо быў, бадай, адзіны, хто вылучаўся начытанасцю. «...Ужо тады па памяці шмат чытаў Фета, Цютчава, Баратынскага, Пушкіна, Лермантава, Ясеніна, – згадваў Мікола Гіль, – у той час як пра вершы першых трох, ды і апошняга, Ясеніна, мы, Мішавы равеснікі і аднакурснікі, мелі вельмі цьмянае ўяўленне, альбо нават і ніякага...» [7, с. 77].

І сапраўды, той жа будучы хрэстаматыйны паэт Рыгор Барадулін неаднойчы выказваў тады шкадаванне, што даўно варта было прачытаць многае з таго, пра што даведаўся толькі цяпер, на філфаку. Вось некаторыя яго запісы той пары: «Прачытаў новую паэму А. Куляшова “Грозная пушча”, мне падабалася. Благародства душы савецкага чалавека – яе ідэя»; «Вучу зарубежную. Прачытаў “Песню аб Раландзе”. Цудоўная. Зараз пачаў “Ад”, – сапраўды – пекла»; «Сёння прачытаў “Ад”. Геніяльна. Калі жыў, а зараз чытаеш з цікавасцю. Дантэ – геній! Твор мяне ўзрушыў. Шкада, што раней не прачытаў»; «Закончыў “Пана Тадэвуша”. Сіла. Аж сорамна, што да гэтых пор не прачытаў. Трэба было за гэты час перачытваць у які 7-мы раз. А я – першы. Ды, як кажуць, лепш пазней, чым ніколі. Колькі трапных дэталей, мясцін. Партрэты як жывыя. Так і бачыш і Тадэвуша, і Зосю, і модніцу-какетку Тэлімену, і графа. А якім гімнам сапраўднаму мастацтву гучыць сцэна, дзе Янкель-цымбаліст іграе на вяселлі Зосі! Чытаючы, адчуваеш, што ўсе гэтыя персанажы аджываюць свой век. Тадэвуш і Зося, адчасці, нешта новае. Аб прыродзе і гаварыць няма чаго: яна жыве! Гэта ж навек запомніцца радок: “И клевер покраснел, как юноша несмелый”. А колькі іх!

Шкада, што не магу чытаць у арыгінале Міцкевіча»; «На лекцыі закончыў “Конрада Валенрода”. Я проста закахаўся ў Міцкевіча. Гэта ж глыбіня беспрадонная, гэта ж чарадзеі! Для сапраўднага мастака час – нішто. Чытаеш і не можаш адарвацца. Вось гэта сапраўдная любоў да Радзімы, любоў, у імя якой Валенрод ахвяруе ўсім сваім дарагім – жыццём, шчырым каханнем»; «Прачытаў 2 камедыі Мальера – “Дон Жуан”, “Мешчанін у дваранстве” і апавесць Вальтэра “Кандыд”. Пачытаў Марцыяла. Ну, гэта адна асалода. Што за глыбіня. Якія эпіграмы»; «Чытаў ад коркі да коркі “Поэты пушкинской поры”» [1, с. 41, 47, 57–59, 64, 68].

Яны й грошы спускалі ці не найперш на набыццё кніг, хоць часам, як засведчыў у дзённіку Р. Барадулін, «страшэнна хацелася есці. Грошы выйшлі. А калі яны прыйдуць – невядома. <...> Маці пісала, што на гэтым тыдні прыйшла пасылка, але пакуль што няма. Раніцой з’еў 2 ражкі сырых. Па канату ледзь лез» [1, с. 65]. І ўсё адно, як сапраўдны студэнт-філолаг, Барадулін лічыў за лепшае спярша набываць кнігі, пра што кажуць зноў жа яго студэнцкія запісы: «Сёння павінны атрымаць стыпендыю. Ды стараста штось правароніў. Купіў “Прыгоды Тома Соера”»; «Атрымалі стыпендыю. Купіў 2-гі том Купалы»; «...R.¹ сунуў мне 5 <рублёў>. “На, – гаворыць, – а то, можа, там есці захочаш. Толькі не на кнігі» [1, с. 44, 60–61].

Між іншым, цікавая акалічнасць, якая гаворыць сама за сябе: яшчэ падчас вучобы ў школе будучы народны паэт і ганаровы доктар БДУ запісы рабіў па-руску (нават першыя вершы, як у іншага беларускага класіка – Максіма Багдановіча, былі па-руску), але, паступіўшы на беларускае аддзяленне філалагічнага факультэта, адразу пачаў весці дзённік па-беларуску. І пісаў на пачатку творчага шляху: «Калі што-небудзь і зраблю, дык гэта дзякуючы роднай мове, матчынай песні, дзякуючы той, ад каго з калыскі чуў непераўздызеныя па сваёй ранішняй чысціні, да скону дарагія сэрцу напевы. Толькі родная мова можа даць крылы для ўзлёту» [6, с. 50].

І таму няма нічога dziўнага ў тым, што ўжо на схіле жыцця Барадулін выдаў дзве кнігі, матэрыял для якіх назапашваў яшчэ са школьнай лавы: «Песні Матчыны з Вушацкіны» і «Вушацкі словазбор» [4]. І ў гэтым быў відавочны сімвалізм, бо для яго гэта былі раўназначныя паняцці, словы-сінонімы – «мова» і «мама». Гэта не было паэтычнай метафарай – Барадулін так пісаў, дыхаў, жыў. Яго прыклад служэння беларускай мове і паэзіі даў падставу Генадзю Бураўкіну восенню 2013-га – у апошнюю восень для абодвух сяброў – падвесці, па сутнасці, фінальную рысу пад яго жыццём (адбылося гэта ў дзень прадстаўлення «Вушацкага словазбора»): «Кажуць, што Барадуліна без беларускай мовы няма. А мне здаецца, што і беларускай мовы без Барадуліна ўжо таксама няма. Няма і не будзе. І колькі будзе жыць беларуская мова – столькі будзе ў ёй жыць Рыгор»².

Аднак не толькі без Рыгора Барадуліна немагчыма ўявіць беларускую мову і літаратуру – немажліва гэта зрабіць і без Генадзя Бураўкіна, без Міхася Стральцова, наогул без многіх з тых, хто й атрымаў гучнае і гордае імя – «філалагічнае пакаленне». Без іх нашмат бяднейшым быў бы не толькі сучасны літаратурны кантэкст, але і нашае жыццё. Невыпадкова ж Генадзь Бураўкін, паміраючы, казаў, што першае, пра што думаецца ў дні развітання з усім і з усімі, – гэта гонар за сваё пакаленне, гонар за тое, што яно зрабіла для беларушчыны і для беларускай літаратуры [11, с. 482].

Паўтараючы гэта следам за Генадзем Мікалаевічам, аддадзім належнае: калі не ўсё, дык многае пачалося на філфаку – тут знаходзіцца своеасаблівы нулявы кіламетр, з якога бяруць адлік незлічоныя творчыя шляхі вельмі многіх. Менавіта ў сценах БДУ узрасло пакаленне, якое, папоўніўшы шэрагі класікаў, шмат у чым прадвызначыла аблічча не толькі сучаснай літаратуры, але цэлай эпохі.

Бібліяграфічныя спасылкі

1. Барадулін, Р. Дзённікі і запісы / Р. Барадулін; уклад., прадм. Н. Давыдзенка. – Мінск: Кнігазбор, 2015. – Вып. 1: 1951–1969. – 328 с.
2. Барадулін, Р. Дзённікі і запісы / Р. Барадулін; уклад., прадм. Н. Давыдзенка. – Смаленск: Інбелкульт, 2020. – Вып. 8: 1996–1997. – 332 с.

¹ Рычард Адамовіч, аднакурснік Р. Барадуліна паходжаннем з Беласточчыны (Польшча).

² З інтэрв’ю Г. Бураўкіна аўтару 15 ліст. 2013 г.

3. Барадулін, Р. Маладзік над стэпам: вершы / Р. Барадулін. – Мінск: Дзяржвыд БССР, 1959. – 110 с.
4. Барадулін, Р. Песні Матчыны з Вушаччыны / Р. Барадулін. – Мінск: ГА БТ «Кніга», 2004. – 352 с.; Вушацкі словазбор Рыгора Барадуліна / уклад. Н. Давыдзенка; прадм. У. Някляева. – Мінск: Кнігазбор, 2013. – 388 с.
5. Бураўкін, Г. Майская просінь: лірыка / Г. Бураўкін. – Мінск: Дзяржвыд БССР, 1960. – 50 с.
6. Пра час і пра сябе: аўтабіяграфіі беларус. пісьменнікаў. – Мінск: Беларусь, 1966. – 392 с.
7. Выгнаны патрыцый: кн. пра Міхася Стральцова / уклад., прадм., камент. М. Скоблы. – Мінск: Лімарыус, 2017. – 432 с.
8. Орлова, Т. [Артыкул без назвы.] Цытуецца паводле аўтарскай рэдакцыі, што была даслана для кнігі пра Г. Бураўкіна на замову аўтара 25 жн. 2021 г.
9. Стральцоў, М. Ад маладзіка да поўні: выбр.: проза, паэзія, эсэ / М. Стральцоў; прадм. А. Адамовіча. – Мінск: Маст. літ., 1987. – 607 с.
10. Перадусім Беларусь: згадваючы Генадзя Бураўкіна: гутаркі, успаміны, эсэ, дзённікі, прысвячэнні / уклад. С. Шапрана. – Смаленск: Інбелкульт, 2016. – 560 с.
11. Шапран, С. [Ю. Бураўкіна:] Беларусь была перадусім [Электронны рэсурс] / С. Шапран // Новы час. – 2019. – 30 мая. – Рэжым доступу: <https://novychas.by/asoba/belarus-by-la-peradusim>. – Дата доступу: 22.09.2021.

УДК 80:378.4(476-25)

ФІЛАЛАГІЧНАЯ СОТНЯ З 1971 ГОДА

І. М. Саматыя¹⁾, Г. К. Ціванова²⁾

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

Мінск, Рэспубліка Беларусь

¹⁾ irinas2015@tut.by

²⁾ galina.tsivanova@gmail.com

У артыкуле прадстаўлена інфармацыя з “Отчёта ордена Трудового Красного Знамени государственного университета имени В. И. Ленина по итогам приёма в 1971 году”. Разглядаюцца матэрыялы справаздачы аб выніках уступных экзаменаў прыёмнай кампаніі 1971–1972 года філалагічнага факультэта БДУ старшыні прадметнай камісіі па беларускай мове і літаратуры прафесара Алега Антонавіча Лойкі. У артыкуле закранаецца тэма праграм па беларускай мове і літаратуры, адзначаецца якасны склад абітурыентаў, прыводзяцца статыстычныя звесткі пра залічэнне студэнтаў. Дзецца інфармацыя пра лёс выпускнікоў 1976 года.

Ключавыя словы: прыёмная кампанія; старшыня прадметнай камісіі А. А. Лойка; праграмы па беларускай мове і літаратуры; склад абітурыентаў; прафесійная дзейнасць выпускнікоў.

PHILOLOGICAL HUNDRED SINCE 1971

I. M. Samatyia¹⁾, G. K. Tsivanova²⁾

Belarusian State University

Minsk, Republic of Belarus

¹⁾ irinas2015@tut.by

²⁾ galina.tsivanova@gmail.com